

“พาณิชย์” ร่วมเวทีประชุมระดับรัฐมนตรีของ WIPO ชูปทบาทไทยในการขับเคลื่อนระบบนิเวศทรัพย์สินทางปัญญา เชื่อมนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยสู่ตลาดโลก

เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2569 นางศุภจี สุธรรมพันธุ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มอบหมายให้ ดร.กิริฎา เภาพิจิตร ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงพาณิชย์ พร้อมด้วยนางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา นำคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมหารือระดับรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Ministerial Policy Dialogue) ภายใต้หัวข้อ “Bridge Builders: Innovation and Creativity Driving Future Societies” ซึ่งจัดโดยองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) โดยมีนายดาเรน ทัง ผู้อำนวยการใหญ่ WIPO เป็นประธานกล่าวเปิดการประชุม และนำผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งประกอบไปด้วยรัฐมนตรีและผู้แทนระดับสูงจากประเทศสมาชิก WIPO กว่า 40 ประเทศ แลกเปลี่ยนมุมมองด้านนโยบายและร่วมกำหนดทิศทางการใช้ทรัพย์สินทางปัญญานวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต ณ พิพิธภัณฑน์โอลิมปิก เมืองโลซานน์ สมาพันธรัฐสวิส

ดร.กิริฎา เภาพิจิตร ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงพาณิชย์เปิดเผยว่า WIPO ได้จัดการประชุมหารือระดับรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Ministerial Policy Dialogue) ขึ้น เพื่อเป็นเวทีให้ผู้กำหนดนโยบายระดับสูงจากประเทศสมาชิกได้แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ประสบการณ์ แนวทางเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทของทรัพย์สินทางปัญญาในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ด้วยแนวคิดหลักที่ว่า นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงผู้คน ชุมชน ภาคธุรกิจ วัฒนธรรม และประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมระบบนิเวศนวัตกรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ อันเป็นกลไกสนับสนุนการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ

ในการประชุมดังกล่าว ดร.กิริฎา ได้ร่วมแสดงวิสัยทัศน์ด้านการกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและพัฒนาผู้ประกอบการไทย โดยเน้นย้ำว่า ประเทศไทยมุ่งปรับบทบาทภาครัฐ จากเดิมที่มุ่งเน้นการกำกับดูแลด้านการจดทะเบียนและคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สู่การเป็นผู้ส่งเสริมการสร้างระบบนิเวศทรัพย์สินทางปัญญาที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนสังคมแห่งอนาคต โดยมุ่งเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และภูมิปัญญาไทยให้เป็นสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ ผ่านยุทธศาสตร์ “สะพานเชื่อมโยง 3 มิติ” ดังนี้

มิติแรก ด้านสะพานเศรษฐกิจ (Economic Bridges) โดยไทยได้เร่งผลักดันผู้ประกอบการ SMEs และสตาร์ทอัพไทยสู่ห่วงโซ่มูลค่าโลก ผ่านการส่งเสริมการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและใช้ประโยชน์จากระบบอำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศของ WIPO ทั้งระบบ PCT สำหรับสิทธิบัตร และระบบ Madrid สำหรับเครื่องหมายการค้า รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าร่วมภาคีความตกลงสำคัญ อาทิ สนธิสัญญาว่าด้วยการแสดงและสิ่งบันเทิงเสียงขององค์การ

ทรัพย์สินทางปัญญาโลก และความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ เพื่อยกระดับการเติบโตของธุรกิจนวัตกรรมของไทย โดยยกตัวอย่างความสำเร็จของ “เมตาคูลี” บริษัทสตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์ของไทย ที่ได้พัฒนานวัตกรรมกระดูกเทียมไทเทเนียมเฉพาะบุคคลด้วยเทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ (3D Printing) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในระยะเวลาเพียง 9 ปีบริษัทสามารถสร้างทรัพย์สินทางปัญญากว่า 80 รายการ พร้อมระดมทุนได้กว่า 290 ล้านบาท ปัจจุบันได้ร่วมมือกับศัลยแพทย์กว่า 850 คน ในโรงพยาบาลกว่า 240 แห่งทั่วโลก และให้การรักษาผู้ป่วยด้วยเทคโนโลยีดังกล่าวกว่า 3,000 ราย สะท้อนศักยภาพนวัตกรรมไทยที่สามารถต่อยอดสู่ตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ทั้งต่อเศรษฐกิจและด้านการแพทย์

มิติที่สอง ด้านสะพานสังคม (Social Bridges) ไทยได้ใช้สิ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เป็นกลไกในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าอัตลักษณ์ท้องถิ่น ยกย่องรายได้ของผู้ประกอบการ ลดความเหลื่อมล้ำและกระจายรายได้สู่ชุมชนผู้ผลิตอย่างทั่วถึง โดยผลักดันสินค้า GI คุณภาพพรีเมียม เช่น ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ให้เป็นวัตถุดิบในร้านอาหารระดับมิชลิน เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรไทยสู่สินค้ามูลค่าสูง ช่วยให้เกษตรกรรายย่อยได้รับผลตอบแทนจากภูมิปัญญาที่สั่งสมมาอย่างคุ้มค่า โดยปัจจุบันไทยมีสินค้า GI รวม 260 รายการ ครอบคลุม 77 จังหวัด มีผู้ประกอบการได้รับประโยชน์กว่า 51,752 ราย สร้างมูลค่าตลาดรวมกว่า 1.16 แสนล้านบาท และมีมูลค่าการส่งออกสินค้า GI ไทยกว่า 150 ล้านบาท

มิติสุดท้าย ด้านสะพานภูมิศาสตร์ (Geographic Bridges) ไทยได้เดินหน้าเชื่อมโยงทุกพื้นที่ของประเทศให้เข้าถึงบริการด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยเชื่อมั่นว่าระยะทางไม่ควรเป็นอุปสรรคต่อการคุ้มครองความคิดสร้างสรรค์ จึงได้เปลี่ยนผ่านระบบการทำงานและการบริการประชาชนสู่ระบบดิจิทัลอย่างครบวงจร ทำให้สามารถดำเนินการด้านการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาผ่านระบบออนไลน์ได้ทุกขั้นตอน ปัจจุบันมีคำขอที่ยื่นผ่านช่องทางออนไลน์มากกว่าร้อยละ 80 นอกจากนี้ ยังได้นำเทคโนโลยี AI มาใช้ อาทิ ระบบ AI Image Search และระบบ Trademark Checker เพื่อช่วยผู้ประกอบการตรวจสอบความเหมือนคล้ายของเครื่องหมายการค้าก่อนยื่นจดทะเบียน ซึ่งช่วยลดต้นทุน ลดข้อจำกัดด้านระยะทาง และอำนวยความสะดวกให้ผู้สร้างสรรค์และผู้ประกอบการไทยทั่วประเทศสามารถเข้าถึงงานบริการและการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างเท่าเทียม

ดร.กิริฎา กล่าวทิ้งท้ายว่า การเข้าร่วมการประชุมระดับรัฐมนตรีของ WIPO ในครั้งนี้ ถือเป็นโอกาสสำคัญที่ประเทศไทยได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติด้านนโยบายกับประเทศสมาชิก ตลอดจนสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายด้านทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศ เพื่อนำองค์ความรู้และแนวคิดอันเป็นประโยชน์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานโยบายของไทยให้สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจโลก และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในระยะยาว พร้อมยืนยันความมุ่งมั่นของไทยในการทำงานร่วมกับ WIPO และประเทศสมาชิกอย่างใกล้ชิด เพื่อขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน